

Achterhoek

RES

Regionale
Energie
Strategie

Samen
d'ran!

Partners: Aalten • Berkelland • Bronckhorst • Doetinchem • Montferland •
Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk i.s.m. provincie Gelderland,
waterschap Rijn en IJssel en netbeheerder Liander.

11 februari 2021

RES Achterhoek

Strategiesessie - 11 februari 2021

Regionale Energiestrategie 1.0: wat is er nodig?

Kwantiteit

- Het realiseren van het RES-bod: 1.35 TWh
- Doorkijk naar realiseren van restopgave (ambitie - RES-bod = restopgave)

Kwaliteit

- Ruimtelijke kwaliteit
- Draagvlak
- Systeem-efficiëntie
-

Achterhoekse Energiestrategie v.a. 2016

- **Thema: opwekken van duurzame energie**
- **Verdelingsafspraken zijn leidend**
 - Gelijke verdeling o.b.v. elektriciteitsverbruik tussen gemeenten is uitgangspunt
- **Uitnodigingsplanologie**
 - Bescherming van waardevolle landschappen en kwetsbare functies
 - Veel ruimte voor marktpartijen
 - De ene gemeente laat meer uitnodigingsruimte dan de andere
- **Invulling op gemeentelijk niveau**
 - Verschillen in ruimtelijke strategie
 - Onderlinge afstemming in projecten

Regionale energieopgave: UAA 2016

Afspraken Regionale Uitvoeringsagenda (UAA) 2016:

- Doel: gebouwde omgeving energieneutraal in 2030
- “Eigen broek ophouden”
- Gezamenlijke opgave zon (op land + op dak) & wind: 1,35 TWh

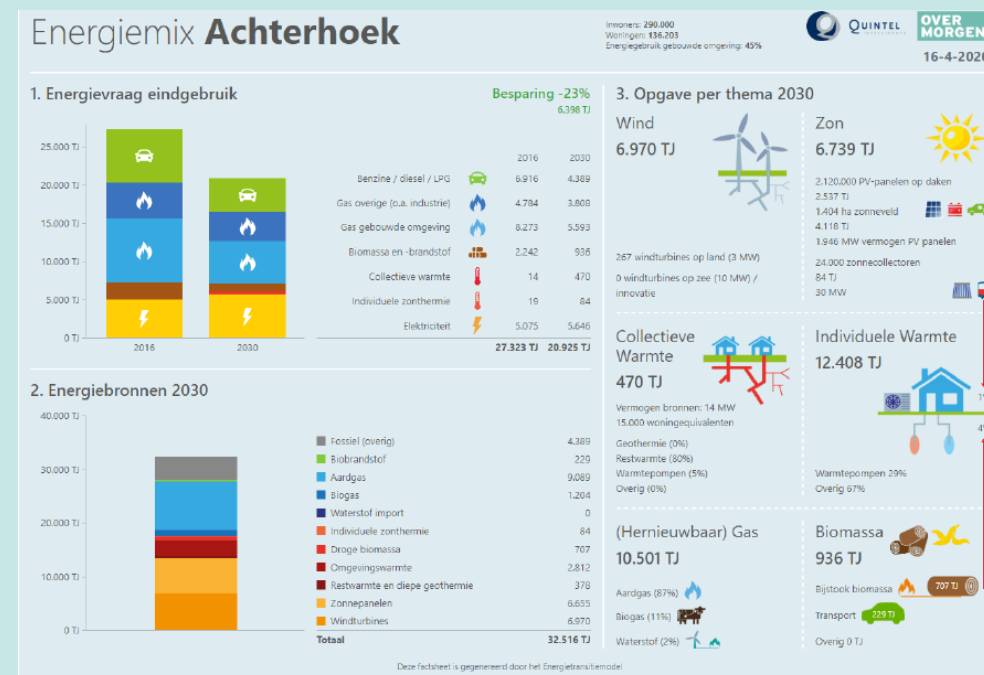
Concept-RES-bod:

- We houden de bestaande agenda aan: 1,35 TWh

Regionale energieopgave: nieuwe inzichten

Achterhoekse energieambitie bekeken met Energy Transition Model (ETM):

- Besparingspotentieel valt tegen
- Trends: elektrificatie warmtevoorziening, elektrische mobiliteit.
- Conclusie: Er is ca. **2,5 tot 3,5 TWh** aan zonne- en windenergie nodig

Cijfers zon-op-dak

- Bod concept-RES (>15 kWp // 80 m2): **0,35 TWh**
- Provinciale studie op verzoek van en ten behoeve van de regio's, gemeenten en waterschap
- Dashboard met correctiefactor(en) om per regio het potentieel voor zon-op-dak te te bepalen op een uniforme manier
- Technisch potentieel: **1,88 TWh**
- Regionale correctie Achterhoek gebaseerd op intelligente en conservatieve trendanalyse: **0,46 TWh**

Hoe gaan we hiermee om?

- Minder grondgebonden zon? Zonneladder!
- Ruimte voor doorgroei benutten?
- Ruimte om tegenvallers op te vangen?

Provincie Gelderland ondersteunt haar RES regio's met het bod grootschalig zonPV-op-dak als onderdeel van RES 1.0.
Deze site bevat data en analyseresultaten waar de RES regio's gebruik van kunnen maken om te komen tot een bod aan TWh.

Stand van zaken RES Achterhoek

Huidige stand van zaken:

Zon op dak:

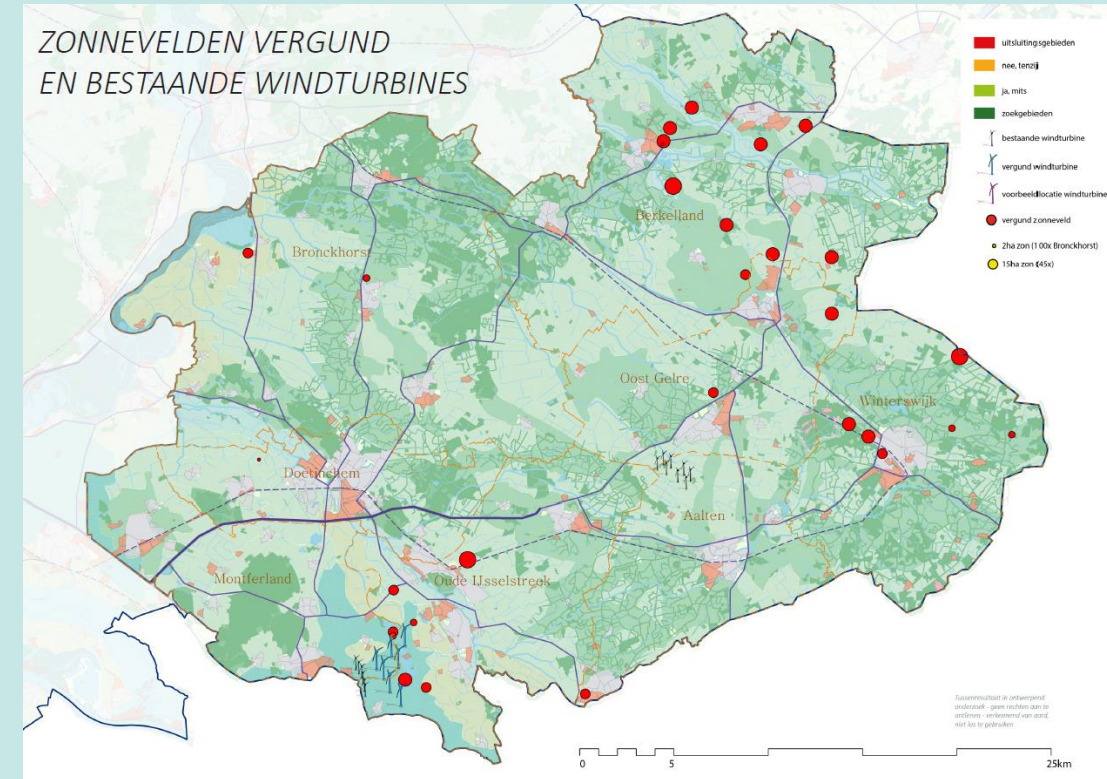
- Gerealiseerd: 0,042 TWh
- Vergund: 0,153 TWh

Zon op land:

- Gerealiseerd: 0,007 TWh
- Vergund: 0,180 TWh

Wind:

- Gerealiseerd: 0,08 TWh
- Vergund: 0,10 TWh

Zijn we op de goede weg?

- Er ontstaan projecten voor zonne- en windenergie.
- RODE-beleid biedt ruimte voor meer duurzame energieproductie.

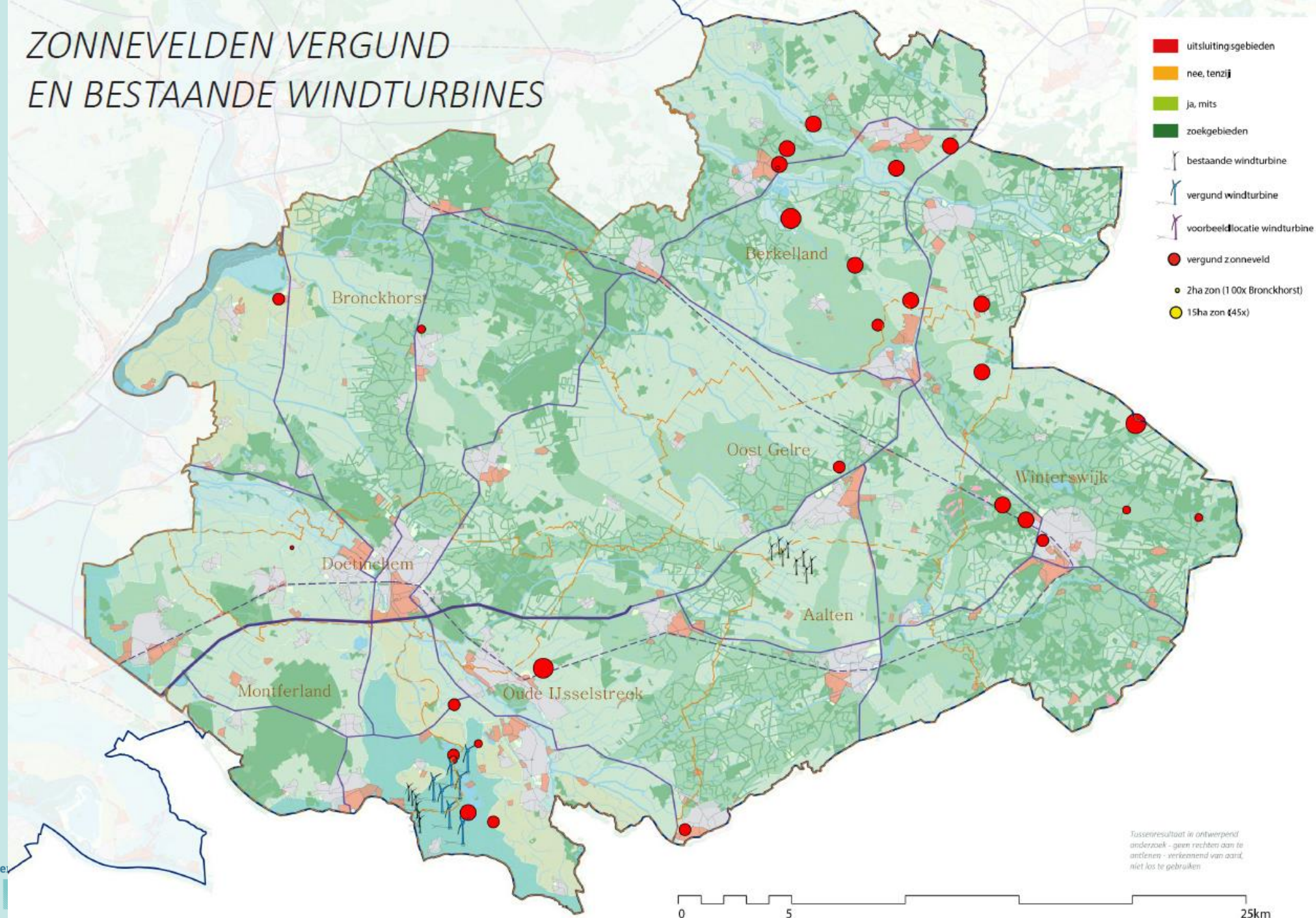
Maar:

- De opgave lijkt groter dan in de UAA berekend is.
- Huidige verdelingsafspraken en moratoria zetten rem op productie.
- Niet alle (vergunde) initiatieven kunnen aangesloten worden op het net.
- Het is lastig om locaties waarvoor meer draagvlak is, te benutten.
 - Zon op dak in buitengebied.
 - Zon in stedelijk gebied/langs infrastructuur.

Wat is het business as usual scenario?

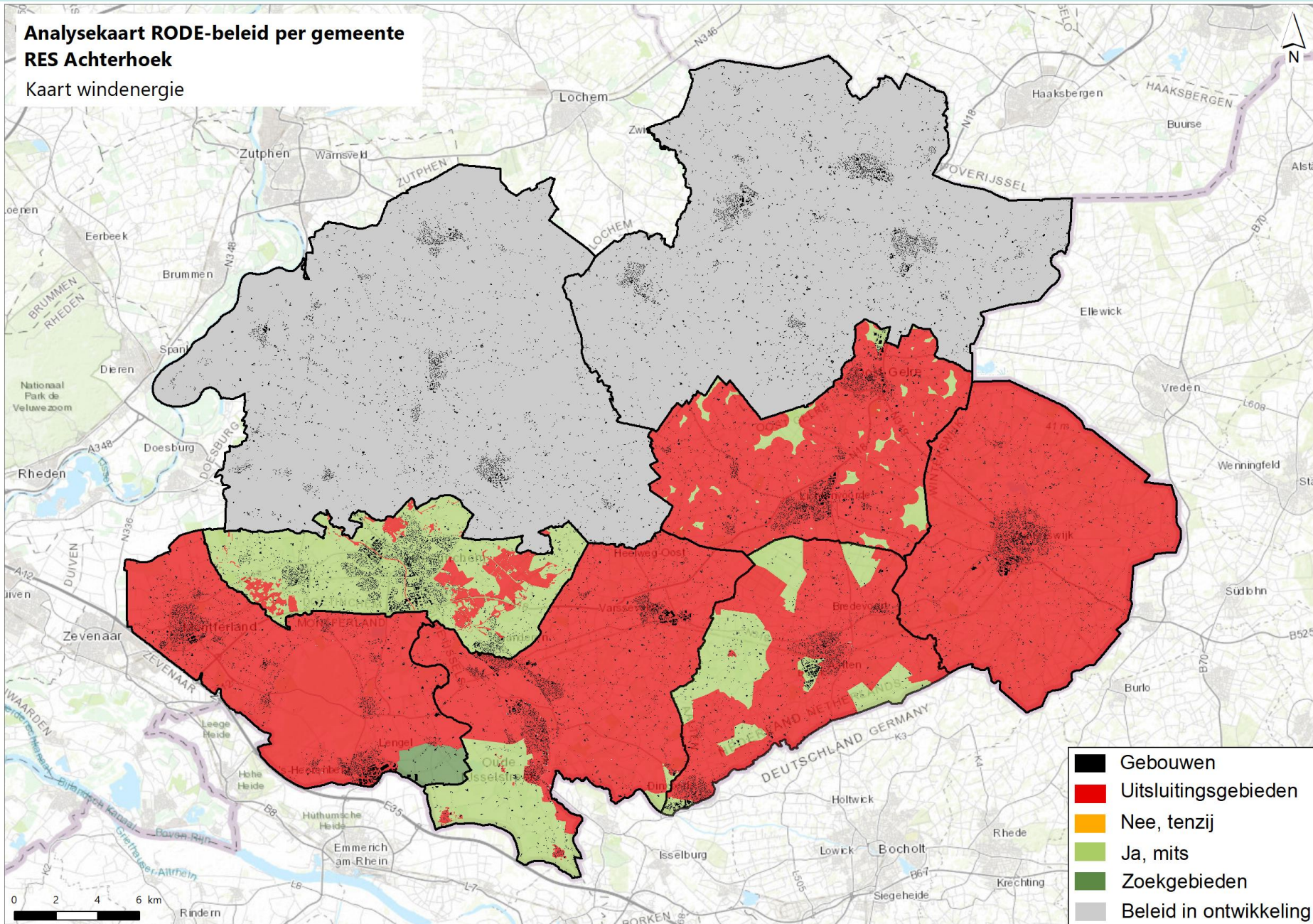
ZONNEVELDEN VERGUND EN BESTAANDE WINDTURBINES

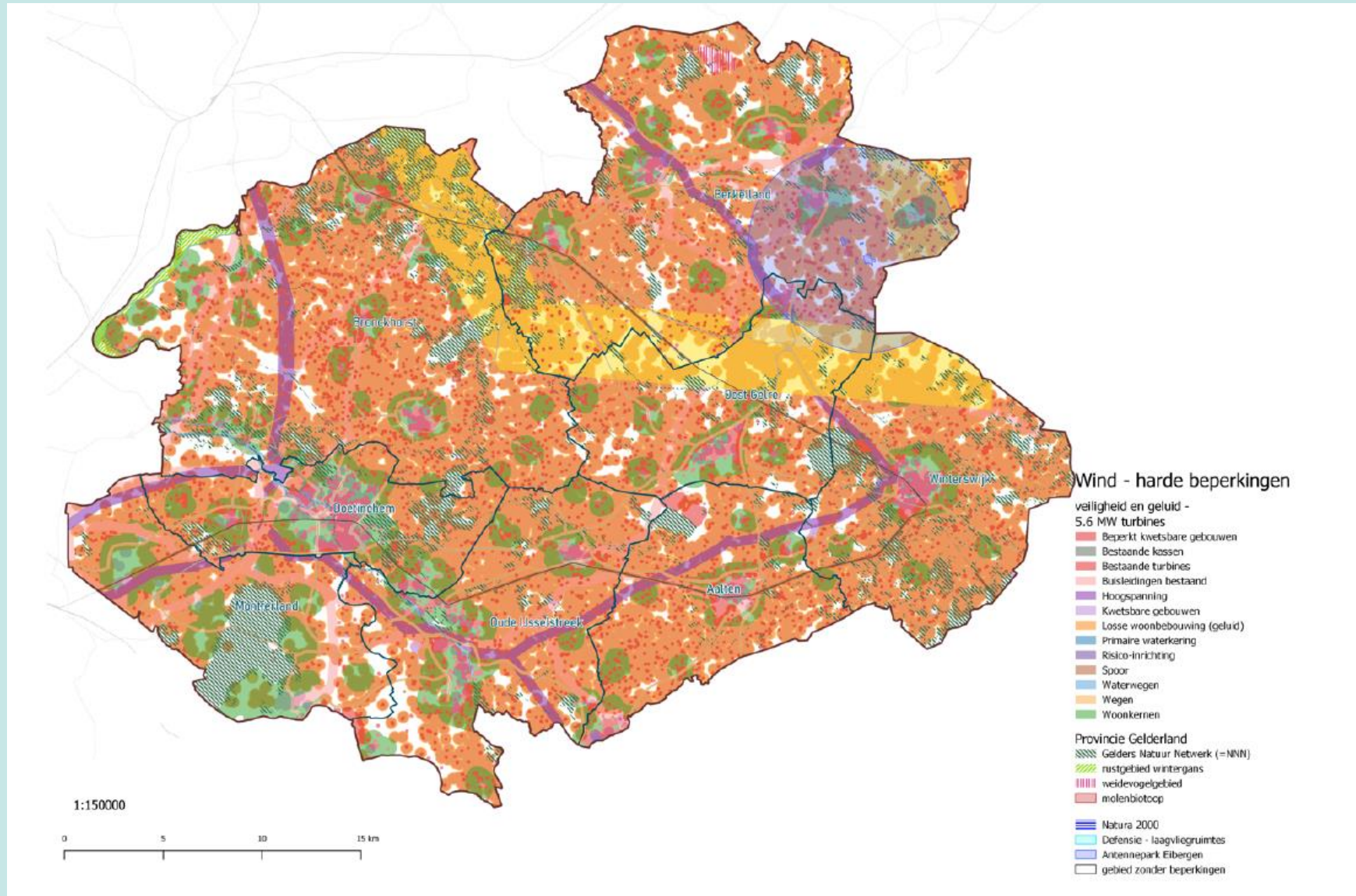
Tussenresultaat in ontwerp
onderzoek - geen rechten aan te
aantelen - verkenning van aard,
niet los te gebruiken

WIND

**Analysekaart RODE-beleid per gemeente
RES Achterhoek**
Kaart windenergie

Achterhoek - belemmeringenkaart

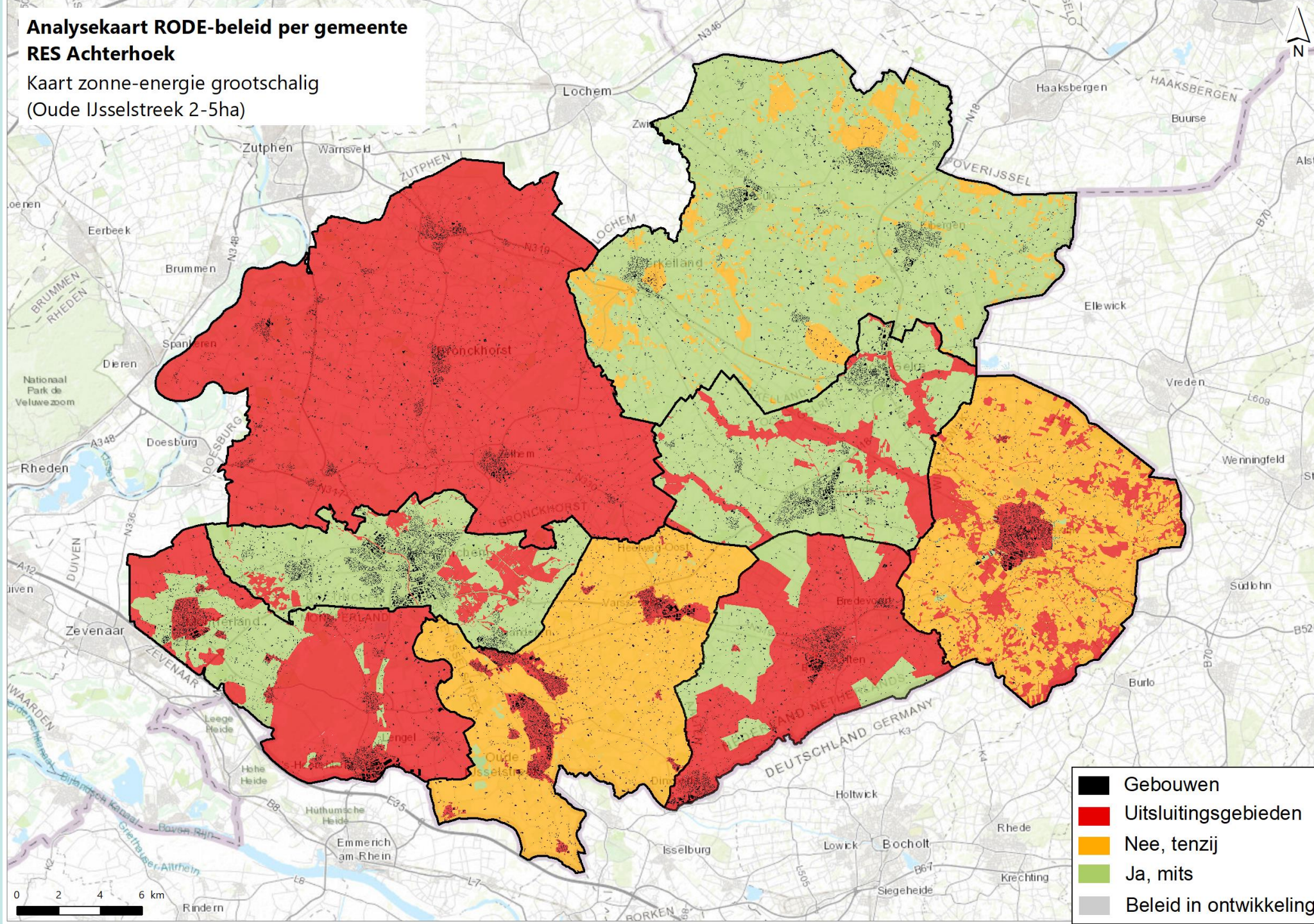
ZON - GROTER DAN 5 HA

Analysekaart RODE-beleid per gemeente

RES Achterhoek

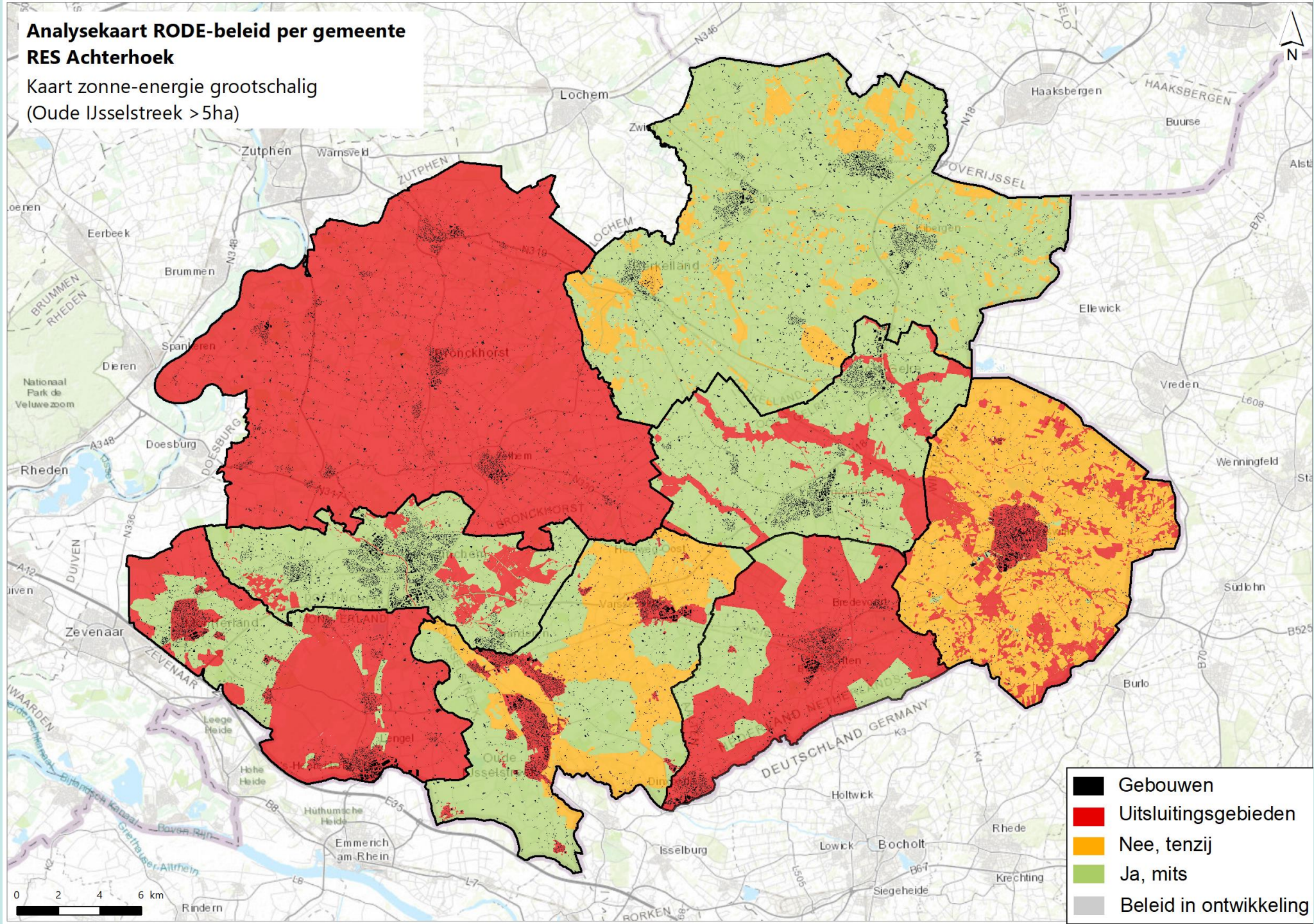
Kaart zonne-energie grootschalig

(Oude IJsselstreek 2-5ha)

Analysekaart RODE-beleid per gemeente RES Achterhoek

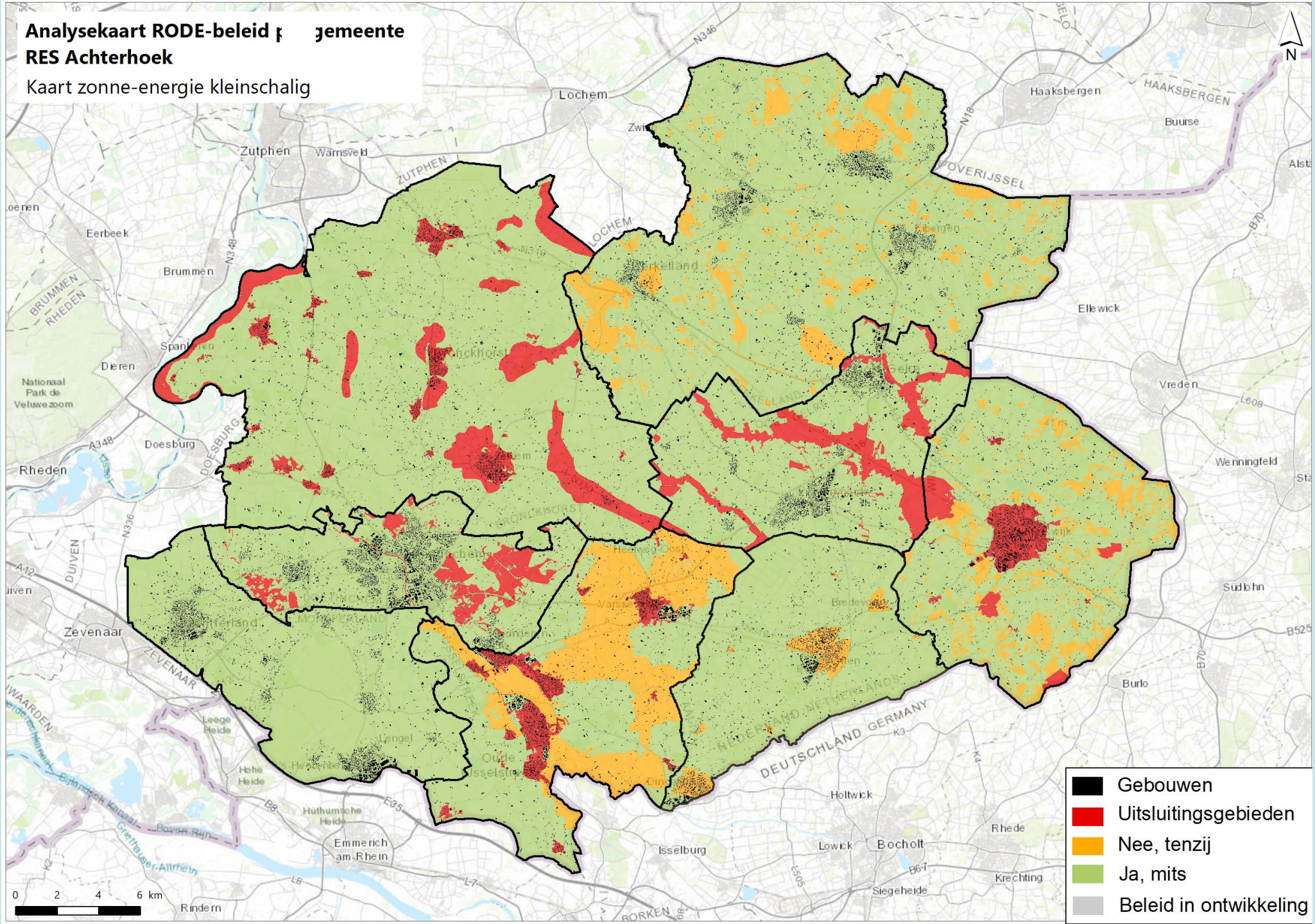
Kaart zonne-energie grootschalig
(Oude IJsselstreek >5ha)

ZON - KLEINER DAN 5 HA

Analysekaart RODE-beleid gemeente RES Achterhoek

Kaart zonne-energie kleinschalig

Quota zon - per gemeente

- Berkelland max 140 ha grootschalig
- Oude IJsselstreek 2x30 ha; daarna evaluatie
- Oost Gelre max 50 ha op lb grond; max 15 ha per tranche
- Bronckhorst indicatie 200 ha kleinschalig max 2 ha per stuk
- Doetinchem max 3% landbouwgrond; max 126 ha
- Aalten geen max
- Winterswijk geen max
- Montferland geen max aantal ha. Beperkte openstelling beschikbare gebieden.

Wat laat het RODE-beleid toe?

Zon

- Kleinschalig zon in Bronckhorst
- Verder vooral zonneweides van 10 a 15 ha
- Geconcentreerd rondom onderstations
- Netwerk is her en der beperkend

Wind

- Twee bestaande stevige clusters
- Aangevuld met solitair en kleine clusters van 2 tot 5 turbines
- Vooral gestuurd door wettelijke belemmeringen
- Verspreid door de regio

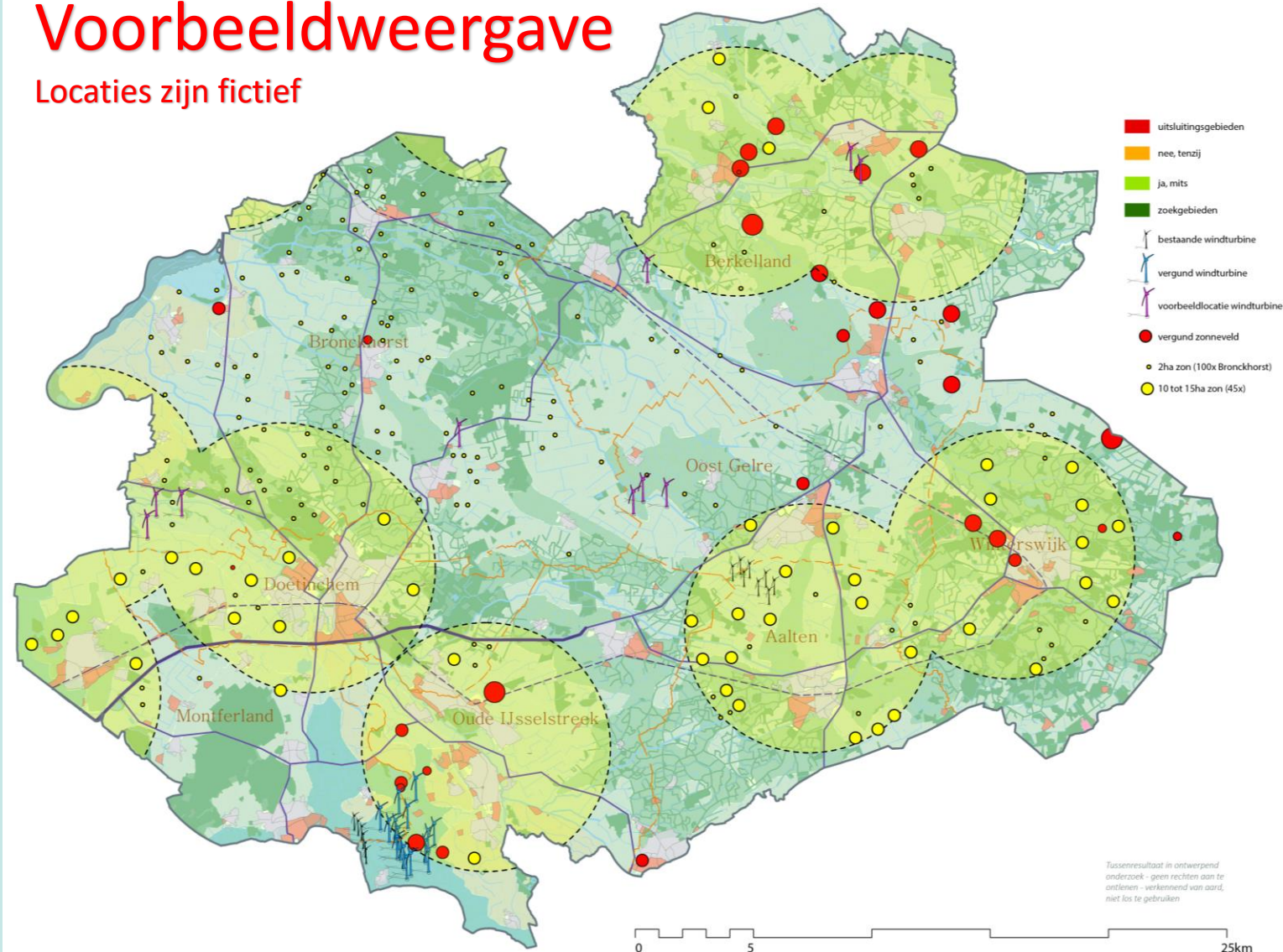
Maar kan dat wel?

- Netwerk?
- Businesscase?
- Draagvlak?

En willen we dit wel?

Voorbeeldweergave

Locaties zijn fictief

Een versnipperd beeld ontstaat

- Gemeenten maken hun eigen ruimtelijke keuzes voor zon en wind

In de praktijk ontstaan:

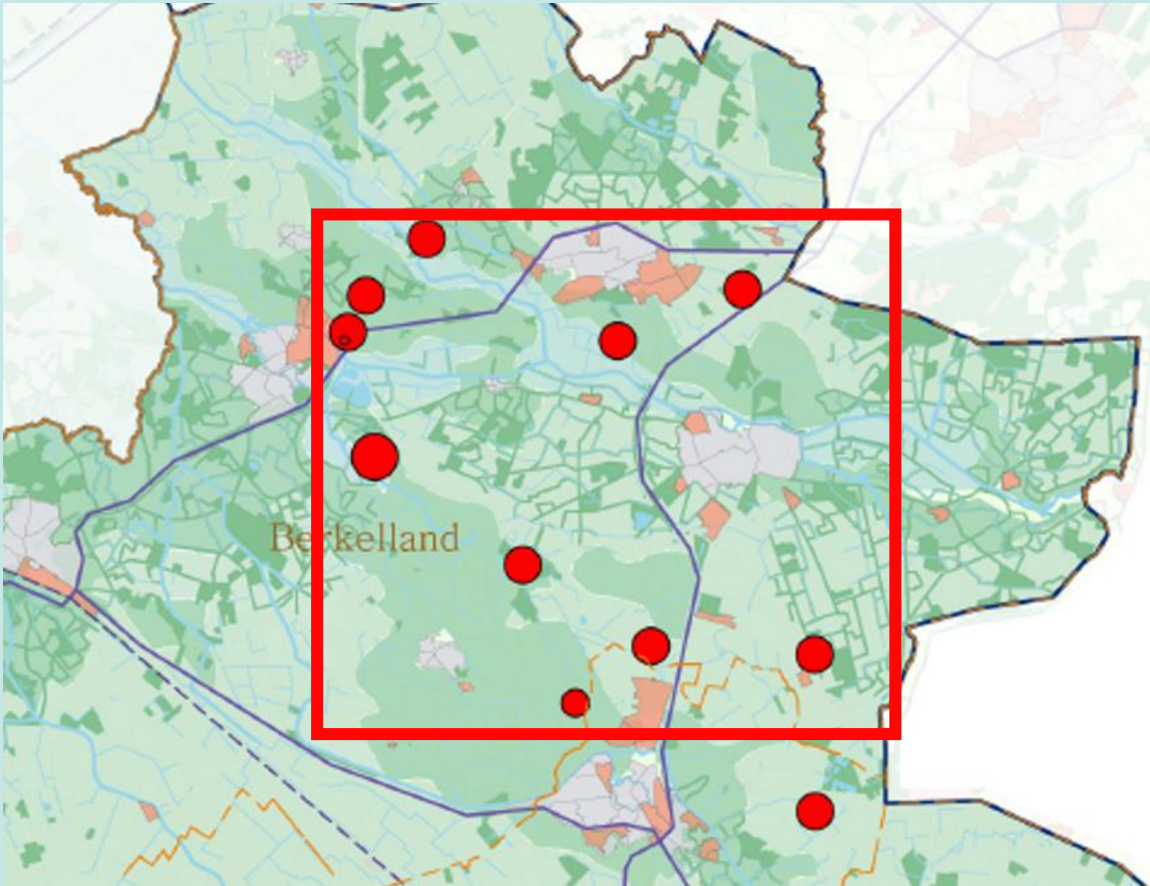
- In gemeenten waar men grote zonnevelden toestaat komen initiatieven. Deze ontstaan rondom onderstations.
- Initiatieven voor wind op ‘willekeurige vlekjes’ waar geen belemmeringen zijn.

Dit leidt tot:

- Het gewenst eindbeeld uit RODE ontstaat niet.
- Versnipperd beeld

Zonne-energielandschappen ontstaan rondom onderstations

- Neede - Borculo - Eibergen - Groenlo
- 10 zonneparken (.. ha) vergund in gebied van 10km x 10km

Totaal aantal ha: 131,1

Is 13,1% van het landoppervlak

Zon wordt dominant in het landschap

Protesten van kleine groepen inwoners vertragen windprojecten

▲ Demonstratie tegen windmolens bij de Melktap in Geesteren door boze Needenaren © Jelle Boesveld

Honderden fietsers trekken op naar gemeentehuis om te demonstreren tegen windmolens in Berkelland

VIDEO **NEEDE** - Tussen de 400 en 600 fietsers. Die trekken dinsdagavond vanuit Neede via Haarlo op naar het gemeentehuis in Borculo om daar te demonstreren tegen de plannen voor vijf, 250 meter hoge windmolens langs de Berkel en Bolksbeek.

Hoe houd je opbrengsten in de Achterhoek? En welke rol wil je hierin spelen?

Buitenlandse investeerders gaan er vandoor met miljoenen subsidies én winst van zonneparken

VIDEO Buitenlandse bedrijven kopen op grote schaal Nederlandse zonneparken op. De winsten en miljarden euro's subsidies verdwijnen naar het buitenland en dat zet kwaad bloed. Experts willen dat het kabinet ingrijpt.

Paolo Laconi < 16 jan. 2021 Laatste update: 10:28

f 366

✉ 33

Uit onderzoek door deze site blijkt dat van de 33 grootste zonneparken inmiddels 79 procent in buitenlandse handen is. Daarmee verdwijnt maximaal 889 miljoen euro aan subsidiegeld naar het buitenland. Projectontwikkelaars en investeringsfondsen uit met name Duitsland, China, Engeland en Scandinavië bouwen zonneparken op Nederlandse

Er is draagvlak voor zon-op-dak en zon-op-erf, maar dit kan niet worden aangesloten

▲ © Frans Nikkels

In Hupsel, Holterhoek en Zwolle willen ze liever zon op daken dan op de akkers

EIBERGEN/OOST GELRE - Zeker dertig boeren in Hupsel, Holterhoek en Zwolle willen dolgraag zonnepanelen op hun daken. Dat krijgen ze niet voor elkaar, omdat het elektriciteitsnet de extra stroom niet aan kan. En dat terwijl in de buurt straks 70 hectare aan zonneparken ligt.

Julia Henkel 15-01-21, 07:22 Laatste update: 10:01

 75

Gemeentegrens-problematiek

- Initiatieven ontstaan juist aan de grens: zo ver mogelijk van dorpen/steden → dunbevolkt, weinig belemmeringen.
- Verschillende spelregels in gemeenten leidt tot problemen aan de grens.
 - Verschillende regels in hetzelfde gebied

Gelijke verdeling tussen gemeenten staat onder druk

- Uitgangspunt is op dit moment dat elke gemeente ‘haar eigen broek ophoudt’
- Aansluitmogelijkheden bepalen waar gerealiseerd wordt.
- Gemeenten zonder onderstation in de omgeving blijven vooralsnog achter.

Wat zien we?

- Huidige realisatie ca. 10% van bod concept-RES; Met gewogen pijplijn: ca. 30%
- Dit bod blijkt niet bij lange na niet genoeg voor energieneutraliteit (UAA, 2016)
- RODE beleid is ruim, markt kiest wat en waar ze het wil. Gevolgen:
 - Liander probeert adequaat te reageren op de vele initiatieven, maar kan daardoor geen proactieve, op energietransitie gerichte investeringsagenda ontwikkelen
 - Vooralsnog (daardoor) te weinig ruimte voor zon-op-dak
 - Concentratie van grootschalige, grondgebonden zon rondom onderstations
 - De vanuit systeemefficiëntie gewenste zon-wind verhouding (1 op 3) raakt steeds verder uit zicht
 - Initiatieven ontstaan op willekeurige plaatsen veroorzaken verrommeling van het ruimtelijk beeld
 - Regie nodig voor gewenst lokaal eigenaarschap ambitie ontbreekt
 - Door het ontbreken van bovenlokale regie staat evenredige verdeling gemeenten onder druk
- Bovenstaande gevolgen zijn funest voor het draagvlak en maatschappelijk kosteneffectieve realisatie van het bod en -- meer nog -- voor de geambieerde energieneutraliteit

Wat nu?

- Het ontwikkelen van een Regionale energiestrategie komt op tijd want biedt de mogelijkheid om:
 - De hoeken van het gemeentelijke, regionale en provinciaal speelveld te verkennen (8 verhaallijnen / alternatieven), met kien oog voor het doorgroeipotentieel.
 - Al werkende weg en stapsgewijs met stakeholders incl eigenaren RES een voorkeursalternatief te ontwikkelen (“samen d’ran”): waar willen we wat wanneer gaan ontwikkelen. Minder ruimte voor de markt dus en meer regie vanuit de gemeenten en de regio (en provincie)
 - Voor Liander om een daarbij passende investeringsagenda vast te stellen
 - Daadwerkelijk werk te maken van de zonneladder
 - Lokaal eigenaarschap en financiële participatie te maximaliseren en daarmee het draagvlak te versterken
 - Daarmee ook de regionale economie te versterken
- RES is prima middel om RODE beleid te herijken